

демій наук – членів МААН (голова редакційної колегії – голова Ради директорів академік НАН України О. Онищенко). Це визнані науковці, керівники бібліотечної галузі Азербайджану, Білорусі, Латвії, Казахстану, Киргизії, Росії, Таджикистану, Узбекистану, України.

Варто відзначити велику практичну значимість і високий рівень теоретичних узагальнень матеріалів спеціалістами БПН РАН, ДПНТБ СВ РАН, ЦНБ НАН Білорусі, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Матеріалам окремих випусків передують редакційні статті голови редакційної колегії, голови Ради директорів академіка НАН України О. Онищенка.

Для більшості фахівців, стурбованих труднощами й суперечностями розвитку бібліотек перехідної доби, збірник особливо цінний тим, що його автори не лише розглядають актуальні проблеми діяльності наукових бібліотек та інформаційних центрів, а й роблять спроби прогнозувати напрями подальшого розвитку цих установ з урахуванням національної специфіки та загальноєвропейських і світових тенденцій розбудови бібліотечно-інформаційної сфери.

Сподіваємося, що цьому виданню і надалі будуть притаманні глибина та високопрофесійний підхід до вирішення й осмислення проблем розвитку бібліотек, трансформації бібліотечно-інформаційної галузі в інформаційному суспільстві.

## ПОДІЇ. ФАКТИ

*І. Сварник,*

*директор Львівської обласної універсальної бібліотеки*

## КНИГИ В ДАР

**НАПРИКІНЦІ** 2010 р. Львівська ОУНБ отримала цінний дар – добірку рідкісних українознавчих видань останньої чверті XIX – першої чверті XX ст. Ініціатором добродійної акції став Фонд ім. Григорія Нудьги в особі голови правління А. Бурдейного. Протягом кількох років він комплектував цю збірку: розшукував і купував окремі томи в антикварних магазинах, у колекціонерів, власників приватних книгозбірень.

Під час урочистого передання книг бібліотеці пан Бурдейний нагадав її працівникам, а також журналістам про життєвий шлях подвижника української культури Г. Нудьги, його багату спадщину в царині дослідження фольклору, історії культури й літературознавства, розповів про діяльність Фонду, який носить ім'я вченого, приміром, про видання досі неопублікованих праць, зокрема його *opus tagnum* – фундаментального двотомного дослідження «Українська дума і пісня у світі» (1997–1998), наукових робіт «Козак, філософ, поет» (2002; про Гр. Климовського, автора пісні «Їхав козак за Дунай»), «У колі світової культури» (2006).

Як слушно зауважив А. Бурдейний, фольклорні видання, зібрані Фондом, є своєрідним продовженням справи життя Г. Нудьги. Це матеріали етнографічних експедицій – пісні, думи, казки, легенди, народні оповідання, перекази, прикмети, повір'я, приказки, загадки, записані В. Гнатюком, М. Гнідичем, Б. Грінченком, А. Димінським, Ф. Колессою, І. Франком, П. Чубинським, Д. Яворницьким та іншими відомими етнографами й фольклористами на всіх українських етнічних теренах: Чернігівщині, Харківщині, Полтавщині, Київщині, Черкащині, Катеринославщині, Вороніжчині, Волині, Поділлі, на пограниччі з Білоруссю і Польщею, а також багатющі матеріали, зібрані в XIX ст. у Галичині, на Покутті, Холмщині й у Карпатах польським ученим О. Кольбергом. У сукупності це колосальний масив народо-

знавчої інформації й неоране поле для досліджень молодих науковців.

Найбільш ранне серед цих видань – «Труды этнографическо-статистической экспедиции в Западно-Русский край» (Петербург, 1872–1878, т. 2–5). Експедицією Російського географічного товариства в Україну керував автор слів українського гімну П. Чубинський. Вона працювала на Харківщині, Чернігівщині, Полтавщині, Катеринославщині, а на Правобережжі – у Київській, Волинській, Подільській, Гродненській і Седлецькій губерніях. Найпізнішим виданням українською мовою є випущений Етнографічною комісією УАН у Києві в 1928 р. том «Казки та оповідання з Поділля» А. Димінського (зібрані в середині XIX ст.). А найпізніше за датою є латинське видання – вісім томів із повного зібрання творів О. Кольберга 1962–1970 рр., які підготувало Польське народознавче товариство. Хоча фактично це факсимільне відтворення видання 1882–1907 рр., лише доповнене в XX ст. неопублікованими матеріалами Кольберга в томі «Карпатська Русь».

Найбільше за кількістю томів видання – «Галицько-руські народні приповідки», зібрані, впорядковані та прокоментовані І. Франком. Вони вийшли у шістьох випусках протягом 1901–1910 рр. у Львові як томи X, XVI, XXIII, XXIV, XXVII і XXVIII «Етнографічного збірника» НТШ. У XIX томі зібрано коломийки, записані В. Гнатюком. Ще три томи – XIII, XXI та XIV («Матеріали до української етнології») – складають галицькі народні пісні та українські народні думи (слова і ноти), розшифровані з фонографа С. Людкевичем і Ф. Колессою. Знаменно, що частину цих творів записано з голосу Лесі Українки.

Однак ця діяльність Фонду ім. Григорія Нудьги не дала б таких щедрих плодів, якби не фінансова допомога народного депутата П. Писарчука. Вже на перший рік він допомагає реставрувати церкви, замки тощо, а недавно долучився до поповнення фондів

Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника НАН України виданнями 20–30-х років ХХ ст. Нині депутат сприяє збагаченню збірок ОУНБ рідкісними й унікальними книжками. Цим меценат продовжує славні традиції, започатковані М. Грушевським, о. С. Качалою, О. Кониським, Є. Милорадович, П. Скоропадським, Є. Чикаленком, А. Шептицьким, родинами Симиренків, Терещенків та багатьма іншими видатними українцями, які в ХІХ – на початку ХХ ст. відроджували українську культуру: засновували школи, бібліотеки, друкарні, музеї, театри, університети, фінансували видання книжок.

Згадана добірка зберігатиметься в мистецькому відділі бібліотеки, де зосереджено цікаві нотні видання, грамплатівки, мистецькі альбоми й монографії про діячів культури і мистецтва. Подаровані збірники після каталогізації буде переведено в електронну форму, отож незабаром доступ до них матимуть усі користувачі.

Поповнення фондів рідкісними виданнями сприятиме поглибленню наукової роботи й самої бібліотеки, адже при описанні колекції можливе не одне цікаве відкриття: книги містять рукописні нотатки укладачів, дарчі й покрайні записи, коментарі власників і користувачів, бібліотечні печатки та штампи

(наприклад, екслібрис К. Паньківського), що додатково підвищує їхню цінність і дає можливість довідатися багато нового про долю цих друків.

Нове надходження збільшує частку рідкісних і унікальних видань Львівської ОУНБ, адже бібліотека, створена 1940 р., була укомплектована завдяки надходженням із Києва, Харкова, Дніпропетровська, Одеси. Але й ці фонди зазнали цілковитого знищення у роки Другої світової війни. Тому давніх українських книг (нині найдавнішим у фондах є латинський трактат французького вченого Рене Декарта «Про людські пристрасті», виданий 1648 р.), навіть таких, як «Записки НТШ», у фондах не надто багато. Серед раритетів, що зберігаються в бібліотеці, – «Гайдамаки» Т. Шевченка 1919 р. видання, Києво-Печерський патерик ХVІІІ ст. та ін. Кожне таке видання сповнює нас гордістю, додає значимості бібліотеці як осередку культурного, освітнього й наукового життя всього Західноукраїнського регіону.

Висловлюючи щире подяку панам Петру Писарчуку й Анатолію Бурдейному, ми сподіваємося, що цей приклад спонукатиме й інших заможних людей вкладати гроші в розвиток української культури.

## ВІРТУАЛЬНІ БІБЛІОТЕЧНІ НОВИНИ

**Будь-яку інформацію можна знайти в Інтернеті, в тому числі про бібліотечну справу та новодруки як в Україні, так і в цілому світі. Пропонуємо вашій увазі найбільш цікаві матеріали.**

### У ЧИКАГО ВІДКРИЛАСЯ БІБЛІОТЕКА МАЙБУТНЬОГО

Химерне купольне рішення архітектора Хельмута Янга надає будові форми кристального яйця Фаберже, наполовину заритою в землю. Застосоване особливе скло має високу прозорість для сонячного світла і одночасно високий коефіцієнт теплоізоляції, що створює комфортні умови для відвідувачів



зали площею у 8 тис. м<sup>2</sup>, розрахованої на 180 читачьких місць. Це покриття дозволяє холодній пори року зберігати тепло від опалювальних приладів, а теплої, навпаки, відбивати теплову енергію назовні, створюючи приємне відчуття прохолоди.

Втім, найважливіша частина бібліотеки прихована під землею, де і розміщується книгосховище з автоматизованою системою зберігання, пошуку, вилучення та повернення книг. Сховище вміщує 3,5 млн томів. Кожна книга має індивідуальний штрих-код із вмон-

тованим чипом, на якому записано всю інформацію про дане видання. Книги за спеціальним алгоритмом розміщено на 15-метрових полицях, що дозволяє використовувати лише 1/7 простору, необхідного звичайним бібліотекам. Замовлення потрібної книги здійснюється за допомогою комп'ютера через електронну бібліотечну систему та Інтернет. Завдяки вмонтованому чипу система легко знаходить потрібний том, дістає його за допомогою роботів і видає користувачеві. Вся процедура займає менше п'яти хвилин.

<http://www.facepla.net/index.php/the-news/1/1326?showall=1>

### VI МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ «ПЛЯХАМИ ПРИГОД БРАВОГО ВОЯКА ШВЕЙКА»

Церемонія відкриття фестивалю відбулася біля кованого силуету Швейка на площі Ринок. Захід є продовженням спільних творчих інновацій Львівської ОДА, бібліотек та громадських об'єднань міста, спрямованих на популяризацію читання, створення нових туристичних продуктів Львівського регіону. Акція включає багатоденний велосипедний пробір Україною, Польщею, Словаччиною та Угорщиною, читачькі конференції, театралізовані дійства. Таким чином було відзначено 90-річчя від дня першого видання роману Я. Гашека «Пригоди бравого вояка Швейка», який перекладено 58 мовами.